

W l e s i e c y f r

znaleść można ładne kwiatki...

Jak daleka jest rzeczywistość od teorii! Jak wyglądają różne dążenia nowej polityki gospodarczej w życiu?

Trzeba się włączyć w cyfry rocznika statystycznego, by znaleźć odpowiedź na te pytania.

SPÓŁDZIELNIE

Naprawdę taka statystyka spółdzielni. W r. 1929 było spółdzielni polskich 6.631, w r. 1934 — 6.421. Ilość spółdzielni polskich zmniejsza się. W r. 1929 było spółdzielni polskich, czyli ukraińskich jak pisze Rocznik Statystyczny 2.924, w r. 1934 aż 3.411. Ilość spółdzielni żydowskich wynosiła w 1929 r. — 865, o w r. 1934 już 1.005. A zatem ruch spółdzielczy rozwija się u Ukraińców i Żydów, a u Polaków upada.

POPIERAMY ZBYT LNU

Jak wiadomo troszkę rzędu jest popieranie zbytu i produkcji tkanin lnianych oraz uprawy lnu.

Otóż przypatrzmy się, jak to w cyfrach wygląda: wrzecion lnianych mamy w Polsce 22.200, a bawlnianych 1.809.000. W r. 1929 zebrano w Polsce włókna lnianego 675.000 centnarów, a w r. 1933 — 266.000 centnarów. Postępy akcji lnianej są naprawdę imponujące!

KINA I KSIĄŻKI

W Warszawie sprzedano w roku 1929 przeszło trzydzieści milionów biletów do kin, a w r. 1932 już tylko 9.700.000.

W miastach powyżej 100.000 mieszkańców sprzedano w 1931 r. 29.973 tys. biletów, a w 1932 r. 27.503 tysiące. Spadek o 11,3 procent.

W r. 1931 wydano w Polsce 17.359.000 książek, w r. 1932 już

tylko 12.820.000. Przeciwnie na jednego mieszkańca wypada jedna trzecia książki. A spadek w ciągu roku wynosi 26,2 procent. Widać, że czytelnictwo książek spada znacznie silniej, niż frekwencja w kinach. Stosunkowo najlepiej trzyma się radio, które miało na początku 1931 roku 245,9 tys. abonentów, w 1932 roku 310,2 tysiące, w 1933 roku 296,3 tysiące, w 1934 roku 311,3 tysiące.

REDUKCJE W KOPALNIACH WĘGLA

Wydajność pracy górnika polskiego wzrosła w szybkim tempie. Na jedną dniówkę robotnik wydobywał średnio w 1932 roku 1410 kg., w 1933 roku 1593 kg., a dawniej było o wiele gorzej (czy też może lepiej?). W roku 1924 na 1 górnika wypadło 693 kilogramy. Mamy to wytłumaczenie zagadki wzrostu produkcji węgla i redukcji górników. Rzecz ciekawa: kraje, mające drogiego robotnika, mniej mechanizują górnictwo. Tak np. w 1932 r. wydajność jednego górnika wynosiła w Belgii 610 kg., w Anglii 1116 kg., we Francji 783 kg., w Czechosłowacji 1069 kg., tylko w Niemczech była wyższa.

Wzrosła w Polsce mechanizacja, a maleją zarobki robotnicze. A mechanizuje się za pieniądze pożyczone zagranicą, od których trzeba płacić procenty. Czyli coraz więcej zarabia kapitał zagraniczny, coraz mniej polska praca.

ZOBE I TYTOŃ

Podawaliśmy na wiosnę wyliczenia pewnego właściciela na temat cen różnych artykułów. Teraz i przed wojną. Podobne wyliczenia opublikował także G. U. S. Za kilogram tytoniu trzeba by-

ło w r. 1913 lub 1914 dać 115 kilogramów, w roku 1934 już 572 kg. Za 100 kg. węgla dać trzeba było przed wojną 23 kg. żyta, teraz 49, z 10 kg. soli przed wojną 6 kg. żyta, teraz 27 kg. Stosunek ten dla innych towarów wygląda tak: Pług 134 kg. i 273 kg. 10 kg. superfosfatu 35 kg. i 51 kg. Garnek emalowany 6,1 kg. i 17,8 kg.

Para trzewików 78 kg. i 182 kg. Metr madopolamu 6,1 kg. i 10,6 kg. Kilogram cukru 4,6 kg. i 10,1 kg. (teraz wypadnie tu trochę mniej). Litr wódki 11 kg. i 39 kg. Kilogram mydła 5,1 kg. i 10,9 kg. Kilogram nafty 1,6 kg. i 4,2 kg. I dziwić się tu, że wieś jest niezadowolona!

Sprostowanie, które nie prostuje

Umowa sen. Targowskiego z Boussac'iem

W odpowiedzi na poniedziałkowy artykuł „Gazety Warszawskiej” na temat umowy zawartej w 1932 r. między panem Boussac a sen. Targowskim, jako delegatem finansowym rządu, P. A. T. ogłosiła następujące sprostowanie:

„W związku z pogłoskami prasowymi opozycyjnej na tle sprawy żyrardowskiej, Polska Agencja Telegraficzna upoważniona została do katerycznego stwierdzenia, iż nieprawdą jest, jakoby przyznanie Towarzystwu Zakładów Żyrardowskich pewnych ulg w zakresie spłat i należności miało związek z układami o drugą tran- szę pożyczki kolejowej. Sprawa tej pożyczki była już całkowicie wyjaśniona przedtem i żadnego związku między temi sprawami nie było. Żaden też z czynników rządowych nie uczynił nigdy sen. Targowskiego pośrednikiem między rządem a p. Boussac'iem i p. Targowski nie pośredniczył w żadnych absolutnie układach między rządem polskim a kimkolwiek, mających za przedmiot

sprawę żyrardowską”. (PAT). Otóż przedewszystkiem P. A. T. przyznaje, że pewne ulgi zostały przyznane Towarzystwu Zakładów Żyrardowskich (czytaj Boussac'owi). Chodzi tu mianowicie, o bezprocentowe rozłożenie spłaty wyproszowanej przez rząd sumy 1.060.000 franków na 10 lat i pozostawienie w rękach Boussac'a drugiej emisji akcji, dających mu bezwzględnie większość w Żyrardowie.

Ponieważ nie miało to niewąt-

pliwie związku z drugą transzą pożyczki kolejowej, czego P. A. T. nie potrzebuje prośbować, bo wiemy, że transzy tej Polska nie otrzymała, więc wypadnie tylko zapytać w jakim celu były robione te „pewne ulgi” francuskie- mu żydowi, którego wszak wszyscy uważamy za złodzieja najgorszego gatunku.

A pozatem poco ogłaszać sprostowania, które nie właściwie nie prostują.

Jeszcze o cenach cukru

Stanowisko kupców polskich

Otrzymałmy poniższy komunikat: W związku z ukazaniem się notatek prasowych zawiadniających, że cena cukru w sprzedaży detalicznej nie może przekraczać zł. 1,25 za kg. Międzyzwiązkowa Komisja Cennikowa Spożywców - Kolonialna w Warszawie zawiadamia, że na posiedzeniu Komisji, odbytym w dniu 8 b. m. ustalona została orientacyjna minimalna cena cukru w sprzedaży detalicznej w wysokości zł. 1,30 za kilogram.

Cena ta została ustalona na podstawie kalkulacji ceny zakupu dla przedsiębiorstw detalicznych. Kalkulacja ta przedstawia się jak następuje: Po dokonanej obniżce ceny cukru przez cukrownie, sklep detaliczny przy zakupie towaru za pośrednictwem Banku Cukrownictwa, lub firm hurtowych, płaci za 1 kg. cukru od zł. 1,24 do zł. 1,22½ zależnie od sposobu regulacji.

W tych warunkach w cenie sprzedanej zł. 1,30 za kg. mieści się zysk brutto detalisty w wysokości przeciętnie gr. 7 od 1 kg. Zysk ten więc wynosi 5½ proc. ceny sprzedanej, nie uwzględniając strat wynikających podczas przewozu i rozważania towaru.

Kryzys a zarobki

Obniżenie dochodów warstwy pracującej

Perjodyczne sprawozdania dawnych Kas Chorych, dają pewne wyobrażenie o spadku zarobków sfer pracujących w Polsce. Weźmy dla przykładu Warszawską Kasę Chorych. Ogólna liczba ubezpieczonych wynosiła w 1930 roku 262.000 osób a w 1933 235.000; równocześnie suma wpłaconych składek obniżyła się z 4 milj. do 3,1 miliona. Jeśli przyjąć, że składki do Kasy Chorych wynosiły 6,5 procent zarobków ubezpieczonych to suma tych zarobków spadła z 756.000.000 na 582.000.000. Ponieważ zaś składki warszawskiej

Kasy Chorych stanowiły mniej więcej 10 procent ogółu składek wpłaconych w Polsce, więc można liczyć, że dochody polskich sfer pracujących zmalały w ciągu 3 lat o przeszło 1.700.000.000. Warto również zapoznać się z przesunięciami zarobków i zmniejszeniem się liczby osób więcej zarabiających.

W 1930, 37 procent ogółu pracujących w Warszawie miało zarobki, nieprzekraczające 100 złotych miesięcznie, w 1933 liczba tych pracowników wzrosła o 20.000 a procentowo o dalsze 10 procent. Dziś więc blisko połowa pracowników otrzymuje za robót zupełnie niewystarczającą dla utrzymania rodziny. Natomiast uprzywilejowanych pracowników o dochodach przekraczających 200 zł. miesięcznie było w 1933 r. zaledwie 25 procent. Liczba osób zarabiających 200 — 262 zł. spadła z 18 na 10 tysięcy, zarabiających 263 — 300 zł. z 12 na 9 tysięcy, zarabiających 300 — 375 zł. z 8.500 na 4.600, więcej zarabiających 375 — 500 zł. z 7.450 na 3.475.

Zarabiających ponad 800 zł. w 1930 było 5.260 osób, w 1933 już tylko 3.423. Tak przedstawiają się dane dla Warszawy. W stosunku do całego państwa, w najlepszym razie można przypuszczać, że stan nie jest gorzej, gdyż na prowincji zarobki zredukowano raczej więcej.

W KILKU WERSZACH

ILE ZLIKWIDOWANO PRZEDSIĘBIORSTW PRZEMYSŁOWYCH

W ciągu sierpnia r. b. do Wydziału Przemysłowego Zarządu Miejskiego wpłynęły, na mocy ustawy przemysłowej, zawiadomienia o likwidacji 30 zakładów przemysłowych. Natomiast nowych przedsiębiorstw przemysłowych uruchomiono w tym czasie 65: IV kat. — 1, V kat. — 2, VI kat. — 4, VII kat. — 17 i VIII kat. — 41, nadto powiększono 30 dotychczas istniejących przedsiębiorstw przemysłowych. Wśród zlikwidowanych przedsiębiorstw było: po 6 — przemysłu chemicznego i spożywczego, 4 — żelazobetonowego, 3 — poligraficznego, po 2 — maszyno-elektrycznego, drzewnego, włókienniczego, konfekcyjnego i różnych oraz 1 — mineralnego.

WYWÓZ ARTYKUŁÓW HODOWLANÝCH

W dniu 13 b. m. Wywózowa Komisja Rozdzielcza, działająca przy Państwowym Instytucie Eksportowym, dokona przydziału zainteresowanym eksporterom zezwoleń na wywóz trzody chlewnej do Austrii na poczet kontyngentów, przypadających na październik r. b. Kontyngent październikowy wynosi ogółem 11.100 sztuk trzody chlewnej, w czym 1648 w stanie bitym. Należy zaznaczyć, że poza wywozem trzody chlewnej do Austrii, w większych rozmiarach odbywa się wywóz baraniny do Francji, który wynosi przeciętnie od 60.000 do 80.000 kg. miesięcznie.

STRAJK W GDYNI

W porcie gdyńskim wybuchł strajk, który objął odrazu 2500 robotników. Powodem strajku jest niekorzystna dla robotników interpretacja rozporządzeń w sprawie pośrednictwa pracy w porcie. Ponieważ czynniki rządowe przychyliły się do stanowiska ekspedytatorów, wszyscy robotnicy portowi przystąpili solidarnie do strajku. Przebieg strajku jest zupełnie spokojny.

Na giełdach

GIEŁDA PIENIĘŻNA

Waluty: Dolar 5,205; frank francuski 34,85; frank szwajcarski 172,30; funt szterling 26,10; marka niemiecka 192,50; szyling austriacki 99,60; korona czechoska 21,80.

Monety: Dolar złoty 8,91; rubel złoty 4,585.

Dewizy: Berlin 210,50; Belgia 124,15; Gdańsk 172,85; Holandia 358,20; Londyn 26,14; Nowy Jork (kabel) 5,22375; Paryż 34,865; Szwajcaria 172,55; Włochy 45,38; Oslo 131,40.

Papiery procentowe: 3 proc. Poż. Budowlana 45; 4 proc. Poż. Dolarowa 52,90; 4 proc. Poż. Inwestycyjna 118; 5 proc. Poż. Konwersyjna 65,75; 6 proc. Poż. Dolarowa 70,125; 8 proc. Poż. Dillonowska 82,75; 7 proc. Poż. Stabilizacyjna 72,125; 7 proc. Poż. Dolarowa Warszawy 62,25; 7 proc. Poż. Śląska 64,50; 4,5 proc. Listy Zast. Ziemięskie 52,75; 5 proc. L. Z. T. K. m. Warszawy konwersyjna 61,25.

Akcje: Bank Polski 91,50; Lipop 10,10; Starachowice 11,35; Warsz. Tow. Akc. Fabr. Cukru 23; Ostrowiec 21; Modrzewów 3,70; Haberbusch 36,75.

GIEŁDA ZBOŻOWA

WARSZAWA, 11. 9. — Giełda zbożowa francuska Warszawa za 100 kg. żyta I standard 17,00 — 17,50; pszenica jedn. stara i nowa 748 gr. 20,0 — 21,00; pszenica zbierana stara i nowa 737 gr. 19,00 — 20,00; owies jednolity 468 gr. nowy 15,00 — 16,00; owies jednolity stary 17,00 — 17,50; owies zbierany 438 gr. nowy 14,50 — 15,00; owies zbierany stary 16,00 — 16,50; jęczmień przem. 632 gr. 17,00 — 18,00; jęczmień browarowy 20,50 — 22,00; groch polny z workiem 30,00 — 32,00; groch Wiktorja z workiem 47,50 — 50,00; wyka 23,00 — 24,00; peluska 24,00 — 25,00; rzepak i rzepak zimowy 42,00 — 44,00; rzepak i rzepak letni 38,00 — 40,00; lubin niebieski 9,00 — 9,50; lubin żółty 10,50 — 11,50; koniuczyna biała surowa o czystości 97 proc. 90,00 — 120,00; koniuczyna biała surowa 70,00 — 90,00; mak niebieski z workiem 46,00 — 50,00; ziemiaki fabryczne 3,75 — 4,00; mąka pszeniczna gat. I B 34,00 — 36,00; I C 32,00 — 34,00; I D 30,00 — 32,00; I E 28,00 — 30,00; gat. II B 26,00 — 28,00; II D 25,00 — 26,00; II F 24,00 — 25,00; II G 23,00 — 24,00; gat. III A 22,00 — 23,00; mąka żytnia I 95 proc. 25,00 — 26,00; mąka 0 — 65 proc. 24,00 — 25,00; II gat. 19,00 — 20,00; mąka żytnia razowa 19,00 — 20,00; mąka żytnia posiednia 15,50 — 16,50; otręby pszenne gr. stand. 12,00 — 12,50; pszen. średnie 11,50 — 12,00; otręby pszenne miałkie 11,50 — 12,00; żytnie 10,50 — 11,00; kucheniane 19,00 — 19,50; rzepakowe 14,50 — 15,00; kucheniane 42 — 44 proc. 19,00 — 20,00; sruła sojowa 22,00 — 22,50; siemię lniane 42,00 — 43,00. Ogólny obrót 4.438 tonn, w tem żyta 3.214 tonn. Uspokojenie stałe.

Już padają strzały

Pierwsze ofiary strajku włókienniczego w Stanach Zjednoczonych

SAYLESVILLE (Rhode Island) 19.9 (PAT). W czasie zamieszek, wynikłych między policją a strajkującymi doszło do strzelaniny, w której rezultacie 4 mężczyźni i jedna kobieta odnieśli rany.

SAYLESVILLE, 12.9 (PAT). Wczoraj doszło tutaj do poważnych starć między grupą, złożoną z około 4 tys. strajkujących i oddziałem Gwardji Narodowej. Rozruchy trwały przez całą noc. Do poważniejszych starć doszło także w Central Falls, gdzie strajkujący obsadzili ementarz, z którego bombardowali kamieniami oddziały Gwardji Narodowej.

Po dłuższych wysiłkach Gwardja Narodowa zdołała wypędzić strajkujących z ementarza, jednakże walki toczyły się dalej na ulicach, przy czym Gwardja Narodowa zmuszona była do użycia granatów z gazami łzawiącymi.

Strajku węglowego nie będzie?

BERLIN, 12.9 (PAT). Niemieckie Biuro Informacyjne donosi z Londynu, że właściciele kopalni w Południowej Walji wyrazili gotowość poddania zatargu o płace i warunki pracy w górnictwie specjalnie powołanemu trybunałowi rozjemczemu. Odpowiedź przedstawicieli 130 tysięcy zajętych w tych kopalniach górników jeszcze nie nadeszła.

Pod ostrym kątem

Henryk Potocki, skompromitowany w ofercie Żyrardowa, jest niktylekobybytnym znawcą przemysłu włókienniczego, ale także znawcą ubezpieczeniow- cum (prezes towarzystwa „Patrija”, należącego do koncernu Ananiasza Ein- chorna) i działaczem społecznym (prezes Czerwonego Krzyża).

Związek między temi instytucjami nie jest czysto personalny. Mają one i inne stosunki. Oto Czerwony Krzyż ubezpiecza samochody w „Patriji”, widocznie kierując się w wyborze zakładu ubezpieczeniowego jej patriotyczną nazwą i rdzennie polskim... imieniem (Mieczysław) jej dyrektora Lilienthala. Bo kapitał tam nie jest taki czysto polski.

Rzesza zmusi importerów

do zawierania transakcji kompensacyjnych

W zastępstwie komisarycznego ministra Gospodarki, dr. Schachta, dyrektor ministerjalny, Sarnow, udzielił dziś prasie niemieckiej wyjaśnień w sprawie ograniczeń importowych, przewidzianych w „nowym planie” uregulowania handlu zagranicznego Niemiec. Plan ten zapowiedziany na otwarciu Targów Lipskich przez dr. Schachta, został obecnie już opracowany i obejmuje:

- 1) Rozporządzenie o obrocie towarowym z 4 września
- 2) rozporządzenie o utworzeniu nowych urzędów kontroli dewizowej z 4 września b. r.;
- 3) rozporządzenie, zmieniające ustawę dewizową, które zostanie niebawem ogłoszone;
- 4) okólnik głównego urzędu gospodarki dewizowej do urzędów kontroli, który opublikowany będzie wkrótce;
- 5) odnośne rozporządzenie ministra Finansów Rzeszy, mające się ukazać w najbliższych dniach.

Według „nowego planu” urzędy kontroli dewizowej, których ilość podwyższona będzie z 11 do 25, począwszy od 24 września, obejmą agendy organów głównego urzędu gospodarki dewizowej w sprawach, dotyczących spłat za importowane do Niemiec towarów.

Uprawnione one będą do wydawania zaświadczeń dewizowych, które dopiero umożliwią importerom niemieckim dokonywanie spłat. System zezwoleń, dotychczas udzielanych przez urzędy gospodarki dewizowej, oraz repartycja dewiz, zostają zmienne, import towarów bez zaświadczeń dewizowych nie jest zakazany, jednakże importerzy nie mogą żadną miarą liczyć na osiągnięcie w najbliższym czasie możliwości dokonania spłat. Przy-

tem urzędy celne obowiązane są donieść każdorazowo o tego rodzaju przeszykach urzędowi kontroli dewizowej.

Maksymalne granice, dopuszczające do wysyłki gotówki za sprowadzony towar z zagranicy, zostały obniżone z 50 do 10 mk. niem. Zaświadczenia dewizowe będą wymagane również w tych wypadkach, gdy spłaty za import dokonywane są w walucie niemieckiej na zasadzie umów rozrachunkowych, zawartych pomiędzy Niemcami i innymi krajami. Przy udzieleniu dewiz na import surowców oraz półfabrykatów uwzględnione mają być przedewszystkiem pewne firmy, które towary sprowadzają, a po przeróbce wywożą zagranicę.

— Nowy plan — oświadczył Sarnow — ma na celu ożywienie inicjatywy przedsiębiorstw handlowych do zawierania zagranicą umów kompensacyjnych.

Przed wejściem w życie Ordynacji podatkowej

W Ministerstwie Skarbu trwają gorączkowe przygotowania w związku z bliskim już wejściem w życie nowej ordynacji podatkowej. Ogłoszenie pierwszych rozporządzeń wykonawczych do ordynacji oczekiwane jest już w przyszłym tygodniu. Wśród tych rozporządzeń znajdują się przepisy o powołaniu komisji odwoławczych przy Izbach Skarbowych dla spraw podatku dochodowego, podatku przemysłowego od obrotu oraz państwowego podatku od placów budowlanych. Szczegółowe przepisy unormują procedurę powołania członków tych komisji. Komisje powołane zostaną na okres lat 1935-36. Członkowie ich przy objęciu urzędowania zostaną zaprzysię-

żeni.

Minister Skarbu na podstawie nowej ordynacji otrzyma rozszerzone uprawnienia przy umarzaniu podatków na terenach, dotkniętych klęską powodzi.

Duże trudności nasunęły władzom skarbowym sprawa przejścia z jednej procedury wymiarowej na drugą. Wszystkie wymiary podatkowe, które są już rozpoczęte w dniu 1-ym października, mają być kontynuowane według dotąd obowiązujących przepisów. Przy spłacie zaległości podatkowych stosowane będą nadal przepisy rozporządzenia z roku 1932. Utrzymane będą również w mocy normy o spłacie podatków w naturze.